

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
MEDICINA DE FAMÍLIA

Coordinació: PEÑASCAL PUJOL, EDUARDO JOSÉ

Any acadèmic 2019-20

Informació general de l'assignatura

Denominació	MEDICINA DE FAMÍLIA			
Codi	100547			
Semestre d'impartició	PRIMER QUADRIMESTRE			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Medicina	6	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRACLIN		
	Nombre de crèdits	6		
	Nombre de grups	1		
Coordinació	PEÑASCAL PUJOL, EDUARDO JOSÉ			
Departament/s	MEDICINA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Practicum			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català i Castellà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BUTI SOLE, MIGUEL	miquel.butl@udl.cat	0	
ESPINO GARCIA, ANTONIO	antonio.espino@udl.cat	4,3	
FUENTES BOTARGUES, ARACELI	araceli.fuentes@udl.cat	4,7	
LAFARGA GIRIBETS, MARIA ANTONIA	antonia.lafarga@udl.cat	2,45	
ORTEGA BRAVO, MARTA	marta.ortega@udl.cat	,4	
PAREDES COSTA, EUGENI	eugeni.paredes@udl.cat	4	
PENA ARNAIZ, MANUEL	manel.pena@udl.cat	1	
PEÑASCAL PUJOL, EDUARDO JOSÉ	eduardo.penascal@udl.cat	3,75	
PLANA BLANCO, ANTONIO VALENTI	antoni.plana@udl.cat	4,3	
SANTAFE SOLER, PLACIDO	placido.santafe@udl.cat	3,3	
SERNA ARNAIZ, CATALINA	catalina.serna@udl.cat	3	

Informació complementària de l'assignatura

Es tracta d'una estada d'un mes a centres d'atenció primària (CAPs, consultoris locals), amb una o un metge de família. Poden ser escollits àmbits tan rurals com urbans.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Saber realitzar una entrevista clínica i una comunicació efectiva amb el pacient.
- Entendre com els factors socials i culturals afecten la presentació i l'evolució de les malalties.
- Saber com resoldre problemes per la metodologia de raonament clínic i el coneixement de l'Epidemiologia Clínica.
- Saber enregistrar informació segons la metodologia i els sistemes d'informació propis de la Atenció Primària.
- Identificar i conèixer el maneig de les patologies agudes mes prevalents en la comunitat.
- Conèixer i participar en les tasques de treball en equip. Aprendre treballar i gestionar l' incertesa.
- Conèixer i saber gestionar clínicament els problemes comuns inherents al pacient amb patologia crònica en el context comunitari.
- Aprendre la integració de la prevenció i l'educació a la pràctica clínica diària del metge de família.
- Conèixer com s'organitza el treball d'un metge de Família .
- Comprendre el punt de vista dels pacients sobre el procés salut/malaltia, treball clínic centrat en el pacient.
- Aprofundir en l'exercici d' aprendre a aprendre en el treball de cada dia.
- Conèixer i practicar els mètodes de treball orientats a la medicina basada en l'evidència.
- Saber aplicar e integrar el principis de treball en l'atenció a la família i la comunitat en l'atenció a les persones.

Competències

Amb relació a aspectes específics de la medicina de família :

- 45.- Reconèixer la necessitat de mantenir la competència professional.
- 46.- Saber abordar la pràctica professional respectant l'autonomia del pacient, les seues creences i cultura.
- 51. Planificació, programació i avaluació de programes de salut.
- 53. Avaluació de la qualitat assistencial i estratègies de seguretat del pacient.
- 58. Conèixer les implicacions econòmiques i socials que comporta l'actuació mèdica, considerant criteris d'eficàcia i eficiència.
- 75.- Conèixer els aspectes de la comunicació amb pacients, familiars i el seu entorn social: models de relació clínica, entrevista, comunicació verbal, no verbal i interferències.
- 76.- Donar males notícies.
- 113. Medicina familiar i comunitària: entorn vital de la persona malalta, promoció de la salut en l'àmbit familiar i comunitari.

Amb relació a competències transversals de la titulació:

40. Ser capaç de redactar documents medicolegals.

77.- Redactar històries, informes, instruccions i altres registres, de manera comprensible a pacients, familiars i altres professionals.

78.- Realitzar una exposició en públic, oral i escrita, de treballs científics i/o informes professionals.

157. Redactar correctament receptes mèdiques, adaptades a la situació de cada pacient i als requeriments legals.

Amb relació amb l'especialitat de medicina familiar i comunitària:

<http://medicina-familiar-y-comunitaria.blogspot.com/2015/10/>

Continguts fonamentals de l'assignatura

Aprendre a realitzar una entrevista clínica en el context d'una consulta en un dispositiu assistencial de l'atenció primària

Assistència a consultes de medicina de família en centres de salut.

Assistència feta a domicilis: pacients amb malalties discapacitans, fràgils o en etapa del final de la vida.

Assistència a pacients amb patologia aguda, durant la consulta o en l'atenció continuada.

Assistència a pacients amb patologies cròniques en el marc de la comorbiditat i la polimedicació

Conèixer i saber aplicar tècniques instrumentals (Cirurgia menor, Cures de ferides, sutures, embenaments/immobilitzacions, injectables)

Saber realitzar lectura i interpretació de Radiologia simple, ECG, espirometries, Doppler, Ecografies FAST.

Participar de les sessions clíniques i altres activitats formatives

Participar activament al menys en un treball de recerca

Participar al menys en una reunió d'equip/grup de treball

Conèixer el maneig simple del sistema d'informació: a Catalunya l' ecap.

Participar de les tasques amb altres professionals del centre.

Participar al menys en una activitat comunitària i realitzar una tasca en referència a l'atenció a la família (genograma, ecomapa, mapa de la llar, observar una entrevista familiar)

Eixos metodològics de l'assignatura

1.- Observacional (aconsellable practicar alguna observació estructurada de la pràctica clínica)

2.- Role play de situacions standar

3.- Simulacions amb maniquís, altres professionals entrenats, audiovisuals, ofimàtics

4.- Realitzar alguna pràctica reflexiva i/o Incidentes crítics (recomanable elaborar un diari reflexiu de les experiències durant la rotació)

- 5.- Recerca bibliogràfica amb lectura crítica a partir de casos clínics reals viscuts
- 6.- Participar activament en la realització d'entrevistes clíniques.
- 7.- Entrevistes i feed back amb el tutor i residents.
- 8.- Videogravacions: enregistraments simulats a la consulta o en role-plays.
- 9.- Estudi personal (veure bibliografia recomanada)
- 10.- Preparar i presentar alguna sessió clínica
- 11.- Participar de les activitats comunitàries o de recerca del centre

Pla de desenvolupament de l'assignatura

La rotació té una durada d'un mes

El centre ha de tenir un pla d'acollida, una cronograma d'activitats, amb previsió de la metodologia i indentificats els professionals que hi participaran.

Sense perjudici de les activitats que el propi centre ja tingui dissenyades proposem un pla d'actuació general:

L'estudiant la primera setmana la dedicarà a conèixer el medi i els professionals (barri, centre, recursos, professionals i rols, organització i gestió de la feina del tutor i del propi centre)

La segona i tercera setmana participarà activament de la consulta i dels domicilis amb el tutor, practicarà les tècniques (des de l'anamnesi fins les instrumentals, garantint sempre la confidencialitat i seguretat del pacient i del propi alumne),prepararà al menys una sessió clínica, si es possible participarà en algun treball de recerca i intervindrà en activitats no assistencials(intervenció comunitària, recerca, formació, ...)

La quarta setmana presentació de la sessió clínica i del treball de recerca, l'avaluació final amb feed back del tutor.

Acabarà amb una pràctica reflexiva sobre el que ha viscut i aprés durant la seva rotació

Sistema d'avaluació

Avaluació del tutor (obligatori, ponderarà fins el 85% del total de la nota)

Es considera apta si es supera en valor total el 50 (per davall no pondera i la pràctica resta suspesa)

Tasques	
Entrevistar i explorar 6 pacients:	Grau d'assoliment/Qualificació (escala de 0 a 5)
Pacient 1	0 1 2 3 4 5
Pacient 2	0 1 2 3 4 5
Pacient 3	0 1 2 3 4 5
Pacient 4	0 1 2 3 4 5
Pacient 5	0 1 2 3 4 5
Pacient 6	0 1 2 3 4 5

Habilitats en l'exploració física	0 1 2 3 4 5
Raonament clínic davant dels problemes de salut presentats	0 1 2 3 4 5
Aporta una visió holística en l'abordatge habitual dels problemes de salut	0 1 2 3 4 5
Grau de coneixement de les intervencions preventives integrades a la consulta	0 1 2 3 4 5
Assistir a consultes domiciliàries per tal d'ensinistrar-se en l'observació de l'entorn, recursos familiars i en el maneigament del malalt domiciliari	0 1 2 3 4 5
Ha fet algun Treball de recerca?	No (0) Si(5)
Interès i motivació	0 1 2 3 4 5
Assistència i puntualitat	0 1 2 3 4 5
Capacitat de treball en col·laboració	0 1 2 3 4 5
Tracte i consideració amb el malalt	0 1 2 3 4 5
Actualitza els seus coneixements de forma habitual	0 1 2 3 4 5
Participació en alguna activitat comunitària	No (0) Si(5)
Presentació de sessió clínica	No (0) Si(5)
Valoració global	0 1 2 3 4 5

Full de pràctica reflexiva (obligatori, ponderarà fins el 15% del total de la nota)

Es podran presentar treball complementaris per assegurar el excelent i **poder optar a la M d'Honor.**

No poden ser treballs que hagi realitzat durant la seva estada i formint part de l'avaluació final del tutor o tutora

Proposem:diari reflexiu, memoria, pictorials, vídeogravacions, recerca bibliogràfica sistemàtica o similars.

La nota final serà la sumatoria ponderada de la donada pel tutor, la de la practica reflexiva i el material complementari aportat.

Si l'avaluació es un no apte caldrà repetir l'estada formativa i se li indicarà el lloc a l'alumne

Bibliografia i recursos d'informació

LLIBRES DE MEDICINA DE FAMILIA

1. **semFYC. Guía de Actuación en Atención Primaria.** 4ª ed. Barcelona: semFYC; 2011.
2. **semFYC. Tratado de Medicina de Familia y Comunitaria.** Barcelona: semFYC; 2012.
3. **semFYC. Guia Terapèutica.** 7ª ed. Barcelona: semFYC; 2019.
4. **Martín Zurro A, Cano Pérez JF. Atención Primaria. Concepto, Organización y Práctica Clínica.** 8ª ed. Madrid: Elsevier; 2019.
5. **Taylor R. Medicina de Familia. Principios y práctica.** 6ª ed. Barcelona: Masson; 2006.
6. **Pritchard, P. Manual de Atención Primaria de Salud. Su naturaleza y organización.** Madrid: Díaz de Santos, 1990.
7. **Goroll, A. H. Primary Care Medicine.** Philadelphia: Lippincott company, 2006.

PÀGINES WEB D'INTERÈS

Associacions de Metges de Família

[Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària](#) [Sociedad Española de Medicina Familiar y Comunitaria](#)

[Programa d'Activitats Comunitàries en Atenció Primària](#)

<https://www.semfy.com/wp-content/uploads/2016/05/Doc-27-AGENDA-EDUCATIVA-DEL-EURACT.pdf>

<https://www.semfy.com/medicos/>

<https://www.semgy.com/>

<https://www.semergen.com/>

[World Health Organisation Food and Drug Administration \(EUA\)](#)

[The International Network of Agencies for Health Technology Assessment National Health Service \(Regne Unit\)](#)

[World Organisation of Family Doctors](#)

Guies de pràctica Clínica i revisions bibliogràfiques

[3clics](#): guies clíniques breus i revisió d'articles.

[ClinicalEvidenceCentroCochraneIberoamericano](#). [Informació mèdica](#). Medicina Basada en l'Evidència. Guies de Pràctica Clínica.

[Catàleg de Guies de Pràctica Clínica](#). [Fisterra](#). Guies de pràctica clínica per a Atenció Primària (en castellà) [Guies de l'ICS](#)

REVISTES D'INTERÈS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA

[AMF](#)(Actualización en Medicina de Familia) [Atención Primaria](#)

[FMC](#)(Formación Médica Continuada) [AFP](#)(American Family Physician) [British Journal of General Practice](#)
[European Journal of General Practice](#) [Family Practice](#) [Canadian Family Physician](#)

Blogs

<https://unitatdocentmficlleidaics.wordpress.com/>

<https://gerentedemediado.blogspot.com/>

<https://rafabravo.blog/>

<https://www.uptodate.com/es/home>

<http://agoramedica.blogspot.com/>

Adaptacions als continguts degudes al COVID-19

Dels continguts de la guia docent s'han prioritzat

Assistència a consultes de medicina de família en centres de salut.

Assistència feta a domicilis: pacients amb malalties discapacitans, fràgils o en etapa del final de la vida.

Assistència a pacients amb patologies cròniques en el marc de la comorbiditat i la polimediació

Conèixer i saber aplicar tècniques instrumentals (Cirurgia menor, Cures de ferides, sutures, embenaments/immobilitzacions, injectables)

Saber realitzar lectura i interpretació de Radiologia simple, ECG, espirometries, Doppler, Ecografies FAST.

Participar de les sessions clíniques i altres activitats formatives

Participar activament al menys en un treball de recerca

Participar al menys en una activitat comunitària i realitzar una tasca en referència a l'atenció a la família (genograma, ecomapa, mapa de la llar, observar una entrevista familiar)

Àrees competencials que s'han escollit

Atenció a l'individu: Atenció al pacient amb malalties cròniques i fragilitat

Gestió clínica: Maneig de tècniques instrumentals d'utilització comú a l'AP

Comunicació: presentacions orals

Atenció a la comunitat

Recerca: recerca bibliogràfica

Desenvolupament professional continuu: Anàlisi reflexiu

Adaptacions a la metodologia degudes al COVID-19

Tasca 1.- Presentar sessions vídeo gravades (màxim 5 minuts de durada: justificació, objectius de la sessió, cos, conclusions i bibliografia. Escollir dos de les quatre

Un Tema d'atenció domiciliària: pacient crònic complex, problemes de salut en un pacient fràgil, actuació als cuidadors, tractament pal·liatiu als domicilis, etc...

Tema relacionat amb les activitats preventives (PAPPS). Entrevista motivacional per fer canvis d'hàbits, consells de salut amb una alt grau d'evidència, tabus en la dieta mediterrània, etc...

Sobre una malaltia crònica relacionada amb els factors de risc cardiovascular (de forma precisa amb els objectius de control i el seguiment que cal fer): objectius de control de la DM o de la HTA en persones majors de 80 anys, interaccions farmacològiques en els tractaments de les malalties relacionades amb el risc cardiovascular.

Patologia relacionada amb la salut mental, escollir una prevalent a les consultes de l'AP: exemples: depressió en els padrins, violència de gènere o a la gent gran, detecció del risc de suïcidi, consum de substàncies tòxiques, etc...

Penjar-les en canal Youtube privat i convidar-me, o bé adjuntar un arxiu de power amb la vostra veu gravada, etc... (Cal que la vostra veu i/o imatge acompanyin les presentacions)

Tasca 2.- Heu de realitzar un treball analitzant una experiència d'atenció a la comunitat (la podreu aportar des de qualsevol font: internet, publicació, una real de la que tingueu-ho informació, contactar amb algun professional d'AP, etc..) **Entre 350 i 500 paraules:** Títol, resum de l'experiència, justificar perquè heu triat aquesta, un apartat amb de les vostres pròpies conclusions sobre l'experiència i que penseu que aporta a la comunitat on s'ha fet

Exemples: Tertulies dialògiques, ECOMapes, intervencions en gent gran, treballs en instituts, mapes d'actius, grups d'autocura, pacient expert, etc...

Tasca 3.- Escollir una tècnica que es realitzi en els centres de salut i explicar COM es fa (no la base científica ni la seva interpretació), amb una taula final de les seves indicacions, centrada en l'Atenció primària / comunitat.

Màxim un full word (incloent fotos, gràfics, imatges, taules)

Com exemples: Espirometries, cures de nafres, MAPA, Index turmell-braç, electrocardiografia, Ecografia, cirurgia menor, entrevista motivacional, infiltracions

Tasca 4: Pràctica reflexiva.- Igual que tots i totes aquells que han pogut fer el practicum de forma presencial cal que aporteu un treball reflexiu, en el vostre cas un màxim de 500 paraules:

Apartats sobre els que ha de tractar:

Que he après en aquestes activitats (100 paraules)

Elaborar un text d'opinió sobre com l'atenció primària ha de participar davant de situacions epidèmiques com l'actual.

Per optar a la matrícula, a l'igual que la resta de companys, cal adjuntar algun treball més

Proposo:

Revisió bibliogràfica sobre aspectes de maneig habitual als CAPs i consultoris locals. Revisió d'app

d'utilitat per l'Atenció primària

Revisió de tutorials (acreditats) per tècniques de l'AP

Publicacions referents a l'AP i la comunitària (amb un petit resum i anàlisi personal sobre cadascun, màxim 100 paraules per publicació)

Etc.....

Adaptacions al pla de desenvolupament degudes al COVID-19

Tutorització activa continuada: per email epenascal@comll.cat

Cal entregar les tasques finalitzades abans del dia 22 de maig a l'espai adequat: medicina de família/activitats del SAKAI

Feed back posterior per email/videoconferència

Adaptacions a l'avaluació degudes al COVID-19

Tasca 1 Avaluació: es valorarà, originalitat, la presentació, rigor bibliogràfic (fons actuals, contrastades, accessibles) i valoració del treball que ha suposat per l'alumne (fins a 0,25 punts per apartat)

Tasca 2 Avaluació: originalitat, treball reflexiu, experiència publicada i valoració del treball que ha suposat per l'alumne (fins a 0,25 punts per apartat)

Tasca 3 Avaluació: precisió en la reproductibilitat del vostre treball escrit (qualsevol professional que llegirà el vostre treball podrà reproduir-la) i valoració del treball que ha suposat per l'alumne (fins a 0,25 punts per apartat)

Tasca 4 Avaluació: originalitat, treball reflexiu, experiència publicada i valoració del treball que ha suposat per l'alumne (fins a 0,25 punts per apartat)

Cada tasca puntua fins un màxim de 2,5 punts

Per superar aquesta avaluació final cal fer les quatre tasques i superar 7,5 punts